

IRODALOM.

Kézikönyv a magyar kiseddóvás ügyéről. A kiseddóvás és Fröbel kiseddnevelési rendszere. Írta: *Kraffszky József*, esztergom-főegyház-megyei áldozó pap. Budapest, Rózsa Kálmán 1892. XVI. és 501. lap. Ára 3 forint.

A kiseddóvásügy magyar irodalma aránylag eléggé gazdag. A legtekintélyesebb szakfolyóirat, a kiseddnevelők országos egylete által kiadott «Kiseddnevelés», mely már három versenytársát élte túl, jelenleg 22-ik évfolyamába lépett s havonként két füzetben jelenik meg, vannak vezérkönyvek, tankönyvek, sőt történeti művek is meglehetősen számmal, a gyermekdalok s játékok gyűjteményeinek pedig se szeri, se száma. Mindamellett e nagyirodalomnak csaknem minden ágában érezhető a jó könyv hiánya. A vezérkönyvek még most is egészen német utánzatok, sőt a legteljesebbek (Kobányi Mihályé és Szabó Endréé) jóformán csak fordításai Marenholz-Bülow kézikönyvének, melynek különben meg volt az a sajtóságaos balvégzete, hogy még németül is saját eredetije gyanánt adta ki Goldammer ismételve. Az országos kiseddóvó-egyesület igazgatói, Rapos József, Szabó Endre, Szerdahelyi Adolf és Dömötör Géza egy-egy használható művet irtak ugyan, de oly mű, melyet a magyar kiseddóvásügy kézikönyvének lehetne tekintenünk, mindeddig nincs.

Ennek a hiánynak pótlására vállalkozott Kraffszky József fencimzett művével. Harmincz és egy néhány ivnyi terjedelmű munkájában csakugyan sok minden van összefoglalva: történet, elmélet, gyakorlati módszertani utasítások, tájékoztató a kiseddnevelési irodalom terén, a kiseddóvási törvény szövege, sőt a kiseddnevelők országos egyesülete által 1891-ben készített részben statisztikai kimutatás is a magyarországi kiseddóvó-intézetekről és gyermekmenedékházakról s végül az óvodát előkészítő és kiegészítő rokonintézetek ismertetése.

Laikusnak, ki a kiseddóvás ügyével most kezd foglalkozni, Kraffszky művét sokoldalúsága következtében mindenkor lehet ajánlani. Egészen véve megbízható kalauz és mindent, mit előad, világosan, olykor-olykor válogatott nyelven terjeszti olvasói elé. Minden sorából látszik a buzgóság és lelkesedés az ügy iránt és ezért hajlandók vagyunk megbocsátani neki a terjengősséget is, mely különösen az első részben igen nagy, úgy, hogy tiz iven át csaknem minden kigondolható frázist összehalmoz, hogy a kiseddóvás fontosságát mindenfélekep magyarázgassa.

Nem bocsáthatjuk meg azonban szerzőnek azt, hogy terjedelmes művének kidolgozásánál mindenkor csak a felszínen marad és így a

hazai kisednevelési irodalmat csak quantitative gyarapítja. Ki öt-hat könyvet ismer a magyar kisednevelési irodalomból, Kraffszky művében folyvást csak ismétléseket fog találni, olykor jó adag naiv részletekkel pótolva, minő pl. midőn az apáca-óvónők mellett azzal is érvel, hogy ő is kuktáskodott apácák konyhájában, avagy midőn «A kisedóvás és vidékünk» cím alatt vidéki lapokba irt tudósításait, részben a megérthetés megnehezítésére, változatlanul és ki nem csiszolva veszi át művébe. Részben igen naivak «magyarázatai» a törvény egyes szakaszaihoz. Nagyobb baj ennél az, hogy Fröbel rendszerének részletes ismertetésén kívül, melyben különben elég szerencsés, bár Szabó Endrének mögötte marad, a kisedóvás módszerére vonatkozólag nagyon felületes utasításokat ad s még a társasjátékokat sem jellemzi eléggé, a testi nevelést és ápolást nem méltatja kellőképp, az értelemfejlesztő társalgásokat pedig csak említi. Hogy műve polgári állásának megfelelően felekezeties színezetű, az természetes, de dicsérettel emelhetjük ki, hogy ügybuzgalma és lelkesedése a kisedóvás iránt megóvta a túlzásoktól.

Egészben véve Kraffszky műve hasznos dolgozat különösen a kisedóvás ügyével foglalkozó laikusok számára s örvendünk, hogy ezt a munkát egy római kath. pap végezte el őszinte buzgalommal és lelkesedéssel, mert hiszszük, hogy műve már csak szerzőjének társadalmi állása miatt is jó hatással lesz a papságra, melynek nagy szerepe lehet kisedóvásügyünk felvirágoztatásában.

— 7.

Pædagogiai értekezések az 1892/3. évi középiskolai programokban.

Ha multévi programirodalmunk pædagogiai részét általánosságban tekintjük, feltűnő rajta bizonyos actualis jelleg, mely némileg visszatükrözteti hazánk legújabb tanügyi mozgalmainak képét. Így az általános pædagiából: a néhány év óta nálunk is megújult erővel hangoztatott «testi nevelés», a középiskolai tanítás terén: az «egységes középiskola», a pædagogia történetéből «Comenius» — ezek azon főbb pontok, melyek köré pædagogiai programirodalmunknak körülbelül 40%-ja sorakozik. A többi pædagogiai programértekezés egy része tárgyal az erkölcsi nevelésre vonatkozó általános themákat, némelyek foglalkoznak egyes disciplinák középiskolai tanításával, egy-kettő a hazai tanügyi történelem egyes fejezeteivel, stb.

Nem akarok itt, bár sok okom volna rá, ez egész programirodalom alacsony színvonaláról panaszkodni, annak feszegetésébe sem kívánok bocsátkozni, hogy mily csekély tudományos pædagogiai készütség mutatkozik különösen az elvi kérdések fejtegetésében — csak e programirodalom tárgyára vonatkozólag akarok néhány észrevételt tenni.